

[Hans Schmidt.]

særlig accent, når de betragtes fra et grænselands synsvinkel. Jeg har forståelse for, at den højtærede statsminister giver udtryk for samme opfattelse i omvendt orden: at regeringen henvender sin opmærksomhed på grænselandets særlige forhold. Det siges i forbindelse med omtalen af de problemer, som Danmarks medlemskab af fællesmarkedet vil medføre.

En sådan forståelse har jeg i samme forbindelse ofte givet udtryk for fra dette sted og ude i landet, i konsekvent fortsættelse af det fra første færd givne tilsagn om et positivt forhold til den danske stat og om en positiv deltagelse i det politiske liv inden for det statssamfund, vi hjemmetyske nordslesvigere tilhører. På givne foranledning og med henblik på den kommende tids vidtrækkende og alvorlige problemer vil jeg gerne gentage dette tilsagn for at forebygge misforståelser, som sådanne tider indebærer særlige muligheder for. Jeg har endog tilbudt garanti for den nuværende grænse. Det skete så tidligt som under afslutningsdebatten den 4. juni 1959, hvor problemet om fællesmarkedet indgik i drøftelserne. Da nævnte jeg mit gennem mange år fulgte mål om et dansk-tysk arbejdsfællesskab i Nordslesvig som den bedst mulige garanti på et folkeligt plan.

Det undrer mig ikke, at den højtærede statsminister bebuder lovmæssige foranstaltninger til sikring af grænselandet, i betragtning af, at spørgsmålet om det nationale tilhørsforhold i grænselandet fortsat vil bestå. Jeg har endog givet udtryk for forståelse for, at sådanne love og lovbestemmelser indførtes, idet jeg går ud fra, at de ikke er vendt eller anvendes mod os, det hjemmetyske mindretal. Det er dog en gammel erfaring, at statslige foranstaltninger og lovbestemmelser nok kan skabe gunstige forudsætninger for selvhævdelse, når de udformes og håndhæves hensigtsmæssigt — det modsatte var tilfældet i den tyske tid — men at sådanne foranstaltninger for en selvhævdelse ikke er selve selvhævdelsen.

Jeg vil derfor gerne tilføje min undren over, at man fra dansk side i grænselandet har ment at have råd til at afvise mit tilbud om en garanti i den stærkest mulige form.

Et dansk-tysk arbejdsfællesskab på det grundlag, jeg har skitseret i mange taler og artikler, og med en hjemmetysk partner af denne nye indstilling ville være den stærkest mulige form for garanti, fordi dette ville virke som en levende barriere, for nu at anvende et aktuelt ord, mod andre mulige, ja, endog utilsigtede strømninger end de af et sådant arbejdsfællesskab kontrollerede og regulerede strømninger. Denne levende barriere ville altså også være en stærkere garanti, end hvis det tysksindede mindretal i dettes nuværende form og med denne målsætning skulle gå hen og forsvinde, som der jo fra dansk nordslesvigsk hold uden for denne sal er udtalt ønske om.

For fuldstændighedens skyld vil jeg da også lige nævne, at der ved siden af den positive virkning, et sådant arbejdsfællesskab ville have, selvfølgelig også knytter sig andre positive aspekter hertil af økonomisk og kulturel art og i overensstemmelse med den højtærede statsministers udtalelser om en dansk interesse i et samarbejde på europæisk plan.

Nede i grænselandet har man hidtil altså ment at måtte afvise mig. Tiden må så vise, om det også er rigtigt og klogt, men selvfølgelig står jeg fortsat ved tilbuddet; så længe jeg overhovedet står.

Forhandlingerne om Danmarks indtræden i Det europæiske økonomiske Fællesskab trækker ud på grund af sammenkoblingen med Englands indtræden i fællesmarkedet. Jeg er klar over, at denne samordning var nødvendig af indrepolitiske grunde, men det er en lang og dyr omvej for landet, ikke mindst for landbruget. Det var at forudse allerede for henved 3½ år siden, og det gør ikke smerten blidere. Tilsyneladende er det desværre nu sådan, at forhandlingssituationen i Bruxelles ikke mere levner os plads for en selvstændig fremgangsmåde. Det ville derfor være formålsløst at plædere for en selvstændig beslutning i øjeblikket, men vor afsætning til fællesmarkedet er nu ikke en fast bestanddel af fællesmarkedets grundlag og udgangspunkt for forhandlingerne med England, hvilket ville have været tilfældet, hvis vi havde taget skridtet for år tilbage. Nu må vi så vel nøjes med, hvad Englands delegation måtte kunne afse til os uden at få for store vanskeligheder med sine egne og